

**UCHWAŁA NR XV/169/2016
RADY POWIATU WODZISŁAWSKIEGO**

z dnia 28 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 – 2026

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 5 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 1445 ze zm.), w związku z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.)

**Rada Powiatu Wodzisławskiego
uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wodzisławskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr inż. Eugeniusz Wala

Załącznik do Uchwały Nr XV/169/2016

Rady Powiatu Wodzisławskiego

z dnia 28 stycznia 2016 r.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2026

– Wodzisław Śląski 2016 rok –

Spis treści

Wstęp	2
Część I: Diagnoza problemów dotyczących osób niepełnosprawnych w powiecie wodzisławskim	3
1. Charakterystyka osób niepełnosprawnych	3
2. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim	4
3. Ocena potrzeb osób niepełnosprawnych	9
4. System szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych	10
5. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych	14
5.1 Rehabilitacja społeczna	15
5.2 Rehabilitacja zawodowa	18
6. Wybrane instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wodzisławskim	22
7. Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne	25
Część II: Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych	28
1. Cele strategiczne i cele operacyjne	28
2. Analiza działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ujęciu SWOT	30
3. Harmonogram działań na lata 2016 – 2026	31
Część III: Podsumowanie	34

Wstęp

W każdym społeczeństwie istnieje pewna grupa osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób, wypadków czy też skutków wynikających z nieprawidłowych warunków życia nie mają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Ludzi tych określa się najczęściej mianem „osoby niepełnosprawnej” bądź „osoby z niepełnosprawnością”. Światowa Organizacja Zdrowia przyjmuje, że wśród ludności świata ponad 500 milionów to osoby z niepełnosprawnością, co oznacza, że co dziesiąta osoba jest niepełnosprawna fizycznie lub psychicznie. W Polsce liczbę osób niepełnosprawnych szacuje się na ponad 5 milionów i liczba ta stale rośnie.

Wsparcie dla osób z niepełnosprawnością powinno być realizowane na kilku płaszczyznach: na płaszczyźnie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz poszanowania i przestrzegania praw tych osób.

Podstawą opracowania niniejszego programu jest zapis art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.). Prace nad programem przebiegały w oparciu o współpracę z przedstawicielami gmin i organizacji oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Znaczenie działań podejmowanych na poziomie lokalnym podkreśla Deklaracja Madrycka z dnia 21 marca 2002r., która zachęca do koncentracji wysiłków lokalnych podmiotów na działaniach promocyjnych oraz pozyskiwaniu środków na realizację działań wspierających osoby z niepełnosprawnością.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 – 2026 został opracowany przez zespół w skład którego weszli: pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim, pracownicy Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim, pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim oraz członkowie Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Niniejszy program zawiera założenia Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020 oraz Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2026, przyjętej uchwałą Rady Powiatu Wodzisławskiego Nr XII/132/2015 z dnia 29 października 2015 r.

Program zakłada rozwiązywanie problemów społecznych oraz propaguje intensyfikację zainicjowanych działań adresowanych do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wodzisławskiego poprzez umożliwienie im pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

W krajach rozwiniętych polityka społeczna skierowana jest na przestrzeganie praw człowieka, zwalczanie dyskryminacji z powodu niepełnosprawności i podniesienie świadomości społecznej oraz edukowanie środowisk osób z niepełnosprawnością na temat ich praw i przywilejów, równoprawnego dostępu do szkolnictwa, zatrudnienia i aktywności w życiu publicznym. Akcenty te stanowią kluczowe cele i wyznaczniki działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.

Różnorodne aspekty wsparcia zawarte w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych mają na celu tworzenie nowej wizji niepełnosprawności, gdzie osoby z niepełnosprawnością są niezależnymi obywatelami, w pełni zintegrowanymi ze społecznością. Realizacja zaplanowanych działań pozwoli na włączenie osób niepełnosprawnych w normalny nurt życia społecznego oraz na wyeliminowanie barier społecznych, dyskryminujących osoby niepełnosprawne jako pełnoprawnych obywateli.

Część I: DIAGNOZA PROBLEMÓW DOTYCZĄCYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE WODZISŁAWSKIM

1. Charakterystyka osób niepełnosprawnych

Najnowsza i będąca w powszechnym użyciu definicja niepełnosprawności zawarta w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych mówi: „niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej”.

W powyższym ujęciu osobą niepełnosprawną jest osoba, której właściwości psychofizyczne utrudniają lub uniemożliwiają podejmowanie i efektywne wypełnianie ról społecznych przypisanych do jej płci i wieku w danym kręgu kulturowym. Na role te składają się oczekiwania dotyczące wyglądu, sposobu funkcjonowania i kompetencji osób wypełniających określone zadania związane z pracą czy życiem rodzinnym.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Katowicach zbiorowość osób niepełnosprawnych można podzielić na dwie grupy:

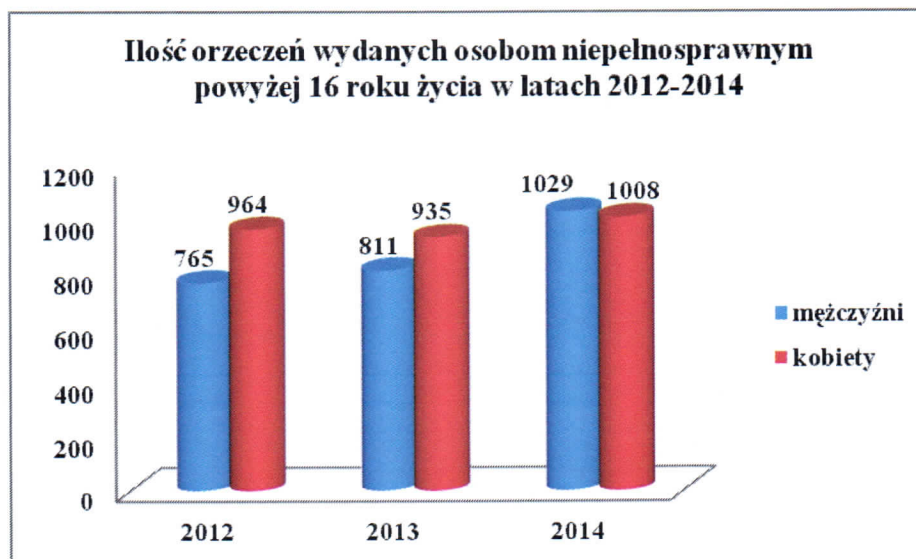
- osoby niepełnosprawne prawnie - posiadające odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie - takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

W związku z powyższym Główny Urząd Statystyczny, analizując zjawisko niepełnosprawności do w/w grup zaliczył osoby, które posiadały orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony oraz osoby, które takiego orzeczenia nie posiadały, lecz odczuwały ograniczenia sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności odpowiednich dla swojego wieku, m.in.: zabawa, nauka, praca, samoobsługa. Przyjęcie takiego rozróżnienia jest konieczne, ponieważ większość osób niepełnosprawnych nie ma uregulowanego statusu prawnego swojej dysfunkcji, a do organu orzekającego udaje się w momencie, gdy taki dokument jest im niezbędny.

Według Narodowego Spisu Powszechnego ludności i Mieszkań z 2011 roku w województwie śląskim było 11,9% (552,2 tys. osób) mieszkańców niepełnosprawnych.

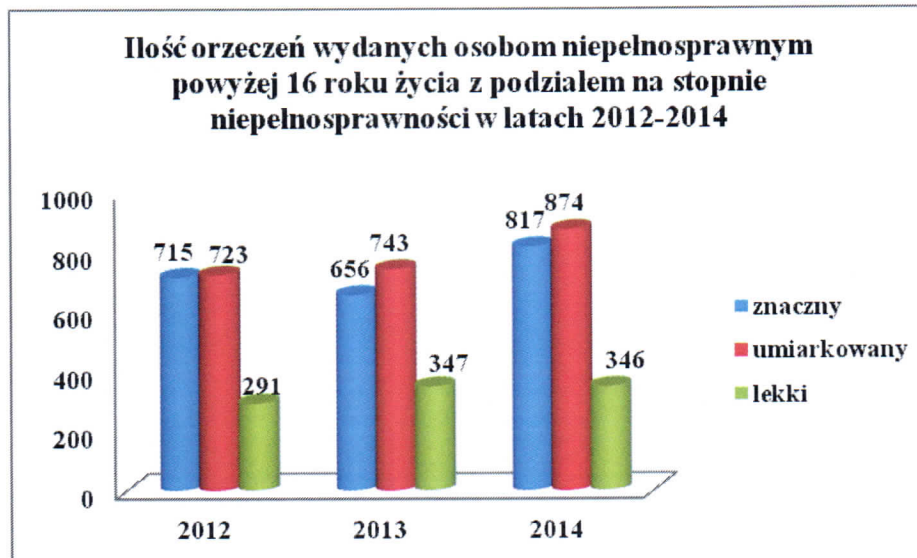
2. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

Institucją, która realizuje zadania określone w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dotyczące wydawania orzeczeń o niepełnosprawności dzieciom do lat 16 lub orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom powyżej 16 roku życia, będących mieszkańcami powiatu wodzisławskiego, jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim. Zespół ten został utworzony w 2011 roku i swoim zasięgiem obejmuje mieszkańców powiatu wodzisławskiego.

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

Z powyższych danych wynika, iż zwiększa się ilość wydawanych orzeczeń, przy zachowaniu podobnej proporcji orzeczeń wydanych dla kobiet i mężczyzn.

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

Z analizy powyższego wykresu wynika, że liczba osób z poszczególnymi stopniami niepełnosprawności na przełomie 3 lat kształtuje się na podobnym poziomie.

Poniższe tabele przedstawiają informacje dotyczące ilości wydanych orzeczeń dla osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem grup wiekowych oraz poziomu wykształcenia.

Tabela 1 – Orzeczenia wydane osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia z podziałem na wykształcenie i wiek

	2012		2013		2014	
<i>Wyszczególnienie</i>	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek
<i>Wykształcenie:</i>						
niepełne podstawowe	90	5%	100	6%	97	5%
podstawowe	467	27%	393	23%	462	23%
zawodowe	632	37%	669	38%	792	39%
średnie	432	25%	474	27%	537	26%
wyższe	108	6%	110	6%	149	7%
<i>Wiek:</i>						
16-25 lat	158	9%	183	11%	206	10%
26-40 lat	195	11%	228	13%	230	11%
41-60 lat	649	38%	704	40%	675	33%
pow. 60 lat	727	42%	631	36%	926	46%
<i>ogółem</i>	1.729		1.746		2.037	

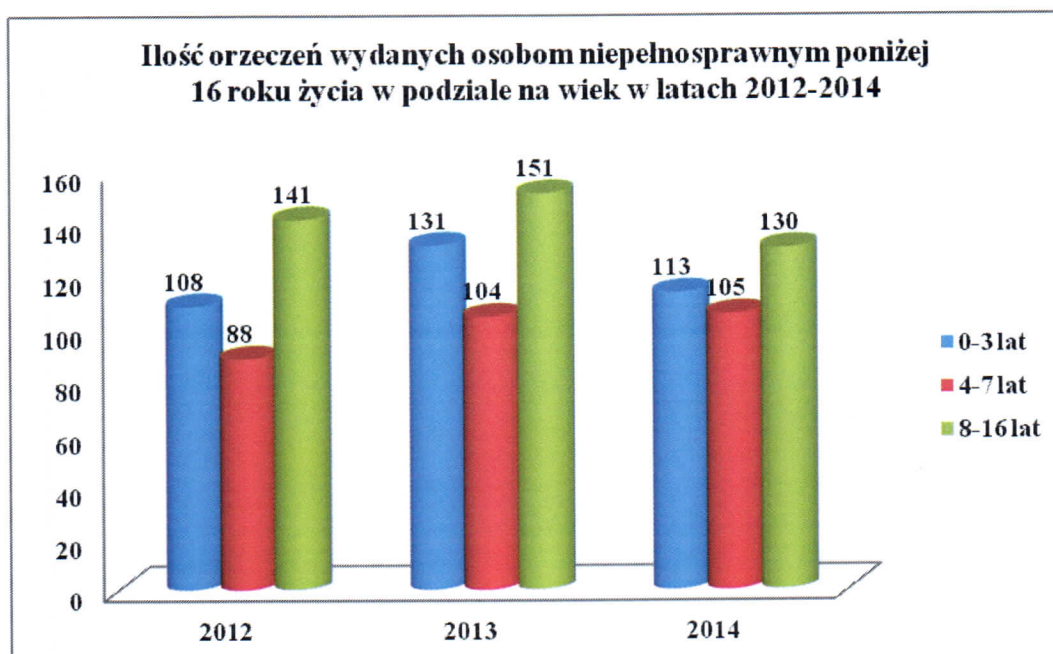
Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

Analizując powyższe zestawienie widoczny jest spadek liczby orzeczeń wydanych osobom z wykształceniem podstawowym, natomiast w poszczególnych przedziałach wiekowych osób orzekanych, stwierdzono, że nasilenie liczby osób niepełnosprawnych wzrasta wraz z wiekiem. Najwięcej orzeczeń wydawanych jest dla osób w przedziale wiekowym 41-60 lat i powyżej 60 roku życia.

Tabela 2 – Ilość orzeczeń wydanych osobom niepełnosprawnym poniżej 16 roku życia w podziale na wiek w latach 2012 – 2014

<i>Wiek</i>	2012		2013		2014	
	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek	liczba orzeczeń	odsetek
0-3 lat	108	32%	131	34%	113	33%
4-7 lat	88	26%	104	27%	105	30%
8-16 lat	141	42%	151	39%	130	37%
<i>ogółem</i>	337		386		348	

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

Z powyższego zestawienia wynika, iż ilość wydanych orzeczeń utrzymuje się na zbliżonym poziomie, przy nieznacznym wzroście w roku 2013. Najwięcej orzeczeń wydano w grupie wiekowej 8-16 lat.

Podstawowe rodzaje dysfunkcji to schorzenia fizyczne, umysłowopsychiczne, psychofizyczne oraz inne. W tabeli poniżej ujęto rodzaje dysfunkcji na podstawie orzeczeń wydawanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Tabela 3 – Ilość orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w zależności od rodzaju dysfunkcji w latach 2012-2014

Rodzaj orzeczenia	2012		2013		2014		Razem
	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	Poniżej 16 roku życia	Powyżej 16 roku życia	
01-U upośledzenie umysłowe	7	24	7	29	6	12	85
02-P choroby psychiczne	16	188	20	239	17	229	709
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	21	29	21	35	26	42	174
04-O choroby narządu wzroku	14	25	16	36	15	33	139
05-R upośledzenie narządu ruchu	22	431	26	408	27	541	1.455
06-E epilepsja	15	30	19	33	16	32	145
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	74	294	91	286	38	324	1.107
08-T choroby układu pokarmowego	4	115	8	118	6	126	377
09-M choroby układu moczowo- płciowego	7	102	4	101	7	120	341
10-N choroby neurologiczne	87	264	100	256	107	372	1.186
11-I inne	42	222	30	203	45	199	741
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	28	5	44	2	38	7	124
Ogółem:	337	1.729	386	1.746	348	2.037	6.583

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Wodzisławiu Śląskim

W ciągu ostatnich 3 lat najwięcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności zostało wydanych ze względu na dysfunkcję narządu ruchu (1.455 orzeczeń), chorób neurologicznych (1.186 orzeczeń) oraz chorób układu oddechowego i krążenia (1.107 orzeczeń). Dzieciom i młodzieży do 16 roku życia wydano 1.071 orzeczeń, co stanowi 16% wszystkich orzeczeń wydanych w latach 2012-2014.

3. Ocena potrzeb osób niepełnosprawnych

Potrzeby osób niepełnosprawnych zgłoszone zostały na potrzeby niniejszego Programu przez instytucje i organizacje, działające na rzecz tych osób. Do szczególnych potrzeb do realizacji w latach 2016-2026 zaliczono:

1. Utworzenie mieszkań chronionych – jako formy przejściowej pozwalającej na usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych.
2. Utworzenie ośrodków pobytu dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie, nie kwalifikujących się ze względu na stan zdrowia do innych form terapii i rehabilitacji w ośrodkach już istniejących w powiecie wodzisławskim.
3. Utworzenie i prowadzenie świetlic i klubów dla osób niepełnosprawnych oraz wspieranie działalności placówek już istniejących.
4. Opracowanie powiatowego informatora w zakresie charakterystyki placówek i instytucji pomocowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością – także w wersji elektronicznej.
5. Tworzenie i przystosowywanie nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.
6. Kampanie informacyjne dla pracodawców na temat pozyskania środków finansowych, w tym z funduszy Unii Europejskiej w celu stworzenia warunków do zatrudnienia osób z niepełnosprawnością oraz korzystania z istniejących form finansowania w ramach środków PFRON.
7. Promowanie zatrudniania osób z niepełnosprawnością wśród pracodawców na otwartym rynku pracy.
8. Likwidacja barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością funkcjonowanie w środowisku (w instytucjach kultury i oświaty, w organizacjach pożytku publicznego).
9. Dostosowywanie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności osób z niepełnosprawnością do zmian zachodzących na rynku pracy.
10. Działania na rzecz integracji osób z niepełnosprawnością ze społecznością lokalną.
11. Działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością.

4. System szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych

Podstawowym zadaniem rehabilitacji jest usprawnienie osoby niepełnosprawnej pod względem fizycznym, psychicznym czy społecznym oraz umożliwienie jej zdobycia wykształcenia ogólnego lub zawodowego.

Wszystkie osoby niepełnosprawne, niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności, mają prawo do bezpłatnego kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami, a edukacja powinna umożliwiać im w szczególności: osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju, zdobycie motywacji do nauki przy zastosowaniu odpowiednich środków pomocniczych ułatwiających uczenie się, akceptację własnej niepełnosprawności oraz zdobycie umiejętności niezbędnych do przezwyciężania barier, jakie napotykają w życiu.

Szkolnictwo integracyjne jest najskuteczniejszym środkiem budowania solidarności między dziećmi niepełnosprawnymi (w zależności od rodzaju niepełnosprawności) a ich rówieśnikami. Włączanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do kształcenia i wychowania razem z pełnosprawnymi rówieśnikami w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych w ramach oddziałów integracyjnych uczy tolerancji do odmienności drugiego człowieka oraz zasady solidarności i demokracji w odniesieniu do niepełnosprawnych koleżanek i kolegów. Wykaz istniejących klas i oddziałów integracyjnych w szkołach i przedszkolach na terenie powiatu wodzisławskiego przedstawia tabela.

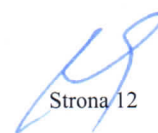
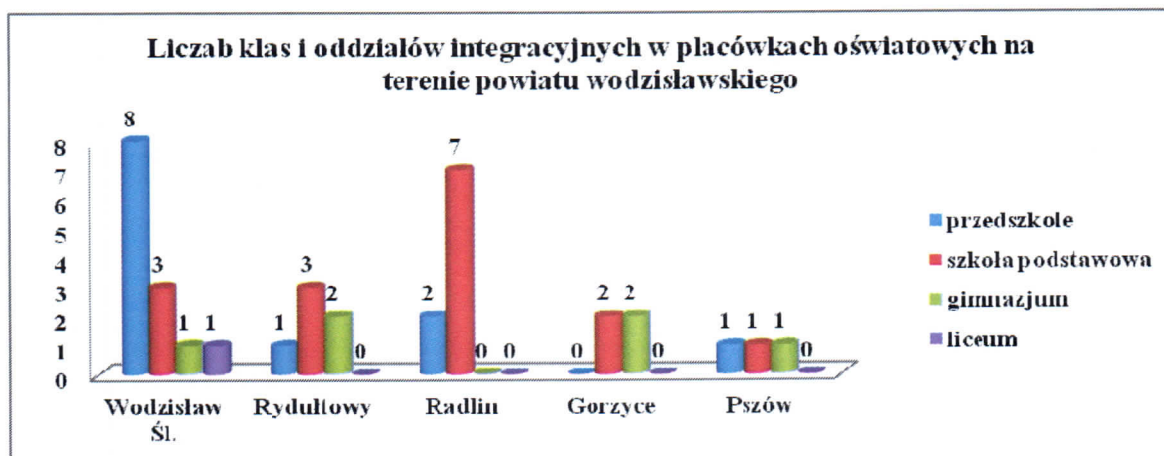

Tabela 4 - Klasy i oddziały integracyjne w szkołach i przedszkolach na terenie powiatu wodzisławskiego

miasto lub gmina	Placówka	Ilość klas /oddziałów integracyjnych
Wodzisław Śl.	przedszkole	5 (w tym 1 dla dzieci z zaburzeniami ze spectrum autyzmu)
	szkoła podstawowa	8
	gimnazjum	3
	liceum ogólnokształcące	1
Rydułtowy	przedszkole	1
	szkoła podstawowa	3
	gimnazjum	2
Radlin	przedszkole	2
	szkoła podstawowa	7
	gimnazjum	0
Gorzyce	przedszkole	0
	szkoła podstawowa	2
	gimnazjum	2
Pszów	przedszkole	1
	szkoła podstawowa	1
	gimnazjum	1

Źródło: Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śl., Urząd Gminy : Gorzyce, Godów, Mszana, Lubomia, Markłowice, Rydułtowy, Radlin

Źródło: Wydział Oświaty Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śl., Urząd Gminy : Gorzyce, Godów, Mszana, Lubomia, Markłowice, Rydułtowy, Radlin

Na terenie powiatu wodzisławskiego funkcjonują 34 oddziały integracyjne w placówkach oświatowych różnego typu (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, liceum ogólnokształcące).

Potrzebę tworzenia klas integracyjnych w placówkach oświatowych na terenie powiatu wodzisławskiego zgłaszają dyrektorzy szkół i placówek. Oprócz tego do monitorowania problemu potrzeb edukacyjnych osób niepełnosprawnych zobowiązana jest Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.

W powiecie wodzisławskim funkcjonuje Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych w Wodzisławiu Śląskim, który w zależności od stopnia upośledzenia umysłowego, od wieku dziecka, od jego aktualnego stanu zdrowia oferuje specjalistyczną pomoc, wsparcie i edukację na następujących poziomach:

Wczesne wspomaganie rozwoju jest adresowane dla dzieci w wieku od 0 do momentu rozpoczęcia nauki szkolnej, posiadających opinię poradni psychologiczno – pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania. W placówce dzieci otrzymują profesjonalne wsparcie oligofrenopedagogów (w przypadku upośledzenia umysłowego), tyflop pedagoga (terapia widzenia), surdopedagoga (w przypadku niedosłuchu i niesłyszenia), specjalistów ds. autyzmu, psychologa, logopedy, terapeutę integracji sensorycznej, terapeutę metodą Tomatisa i EEG Biofeedback, terapeutę alternatywnej i wspomagającej komunikacji. Zadaniem zespołu wczesnego wspomagania jest także wsparcie rodziców dzieci oraz wyposażenie ich w wiedzę i praktyczne umiejętności terapeutycznego oddziaływania na dziecko.

Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy (ORW) daje możliwość terapeutycznego wsparcia, stymulowania rozwoju oraz specjalistycznego oddziaływania na dzieci i młodzież z głębokim stopniem niepełnosprawności umysłowej w wieku od 3 lat do 25 roku życia. W ramach ośmiogodzinnego pobytu dzieci i młodzieży w Ośrodku uczestniczą oni w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, biorą udział w zajęciach prowadzonych metodą Weroniki Shernborn, w zajęciach usprawniających ruchowo, a także w zależności od potrzeb dziecka w zajęciach rehabilitacyjnych, usprawniających mowę, doskonalących proces widzenia, także kynoterapii i innych. Zajęcia z dziećmi i młodzieżą prowadzone są w grupach trzy, czteroosobowych, a opiekę nad podopiecznymi pełni zawsze nauczyciel/specjalista oraz pomoc nauczyciela. Wychowankowie ORW mają możliwość spożycia posiłków przygotowanych zgodnie z wymogami i preferencjami zalecanych diet. Zajęcia odbywają się w profesjonalnie i estetycznie wyposażonych pracowniach i salach, między innymi w sali doświadczania świata, sali usprawniania polisensorycznego, pracowni integracji sensorycznej, pracowni rehabilitacji ruchowej, szkolnej fikolandii, sali zabaw miękkich i innych.

Dzieci i młodzież z autyzmem, będące w obowiązku szkolnym lub nauki, mają możliwość uczęszczania do wyodrębnionych klas na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkoły przysposabiającej do pracy. Klasa może liczyć maksymalnie czterech uczniów, a opiekuje się nimi nauczyciel/specjalista oraz pomoc nauczyciela. Dzięki takiej organizacji pracy każde dziecko z tą formą niepełnosprawności ma możliwość indywidualnego rozwoju zgodnie z zasadami terapii

behawioralnej oraz innych technik usprawniających w zakresie funkcjonowania społecznego oraz komunikowania się. Po zakończonych zajęciach lekcyjnych uczniowie z autyzmem na prośbę rodziców mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych na świetlicy szkolnej. Pobyt dzieci w placówce każdego dnia możliwy jest do godziny 15³⁰.

Dzieci i młodzież z lekkim stopniem upośledzenia umysłowego mogą być uczniami szkoły podstawowej, gimnazjum lub zasadniczej szkoły zawodowej. Nauka na wszystkich poziomach odbywa się w zespołach maksymalnie 16-osobowych. Dodatkową formą pomocy dla tej grupy uczniów są zajęcia rewalidacji indywidualnej, przydzielane każdego roku szkolnego zgodnie z potrzebami dziecka. Uczniowie mogą uczestniczyć w zajęciach logopedycznych, korekty wad postawy, integracji sensorycznej, muzykoterapii, arteterapii, zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych lub dydaktyczno-wyrównawczych. Zajęcia lekcyjne prowadzone są w profesjonalnie wyposażonych pracowniach przedmiotowych, między innymi w pracowni komputerowej z 12 stanowiskami, pracowni do nauki języka angielskiego, pracowni geograficznej, do nauki języka polskiego, matematycznej, multimedialnych i innych.

Dzieci i młodzież ze stwierdzonym umiarkowanym lub znacznym stopniem upośledzenia umysłowego uczestniczą w zajęciach edukacyjno-terapeutycznych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły przysposabiającej do pracy. Głównym przedmiotem szkolnym, ale także celem tej formy edukacji jest nacisk na funkcjonowanie społeczne oraz osobiste. Najstarsi uczniowie szkoły uczestniczą w zajęciach usamodzielniających prowadzonych w mieszkaniu treningowym. Inną formą przygotowania uczniów do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym jest prowadzenie zajęć w kawiarni treningowej, która znajduje się w placówce. Uczniowie wyjeżdżają także do pobliskich gospodarstw szkółkarskich, gdzie uczą się prac związanych z uprawą roślin i drzewek. Wszyscy uczniowie z tym stopniem upośledzenia umysłowego uczestniczyć mogą w dodatkowych zajęciach korygujących, usprawniających i kompensujących towarzyszące zaburzenia i ograniczenia. Uczniowie prowadzeni są w grupach maksymalnie 8-osobowych. Z myślą o dzieciach i młodzieży z umiarkowanym lub znacznym stopniem upośledzenia umysłowego w placówce funkcjonują następujące pracownie: ceramiczna, techniczna, poligraficzna, florystyczna, stolarstwa artystycznego, sala bajkoterapii, pokój klocków, sala tańców i inne. Po zakończonych zajęciach lekcyjnych uczniowie uczestniczyć mogą w zajęciach świetlicowych. Pobyt dzieci w placówce możliwy jest do godziny 15³⁰.

Pracę edukacyjno-terapeutyczną prowadzoną w Zespole wspomaga wysokiej klasy sprzęt multimedialny, który jest w posiadaniu placówki. Do dyspozycji uczniów jest między innymi pięć

tablic interaktywnych. Posiadają także 16-osobowy autobus, którym wyjeżdżają na wycieczki, konkursy i turnieje sportowe. Wszyscy uczniowie mogą uczestniczyć w terapii metodą Tomatisa. Prowadzona jest także terapia metodą EEG Biofeedback. Zespół wypracował wiele integrujących szkolnych tradycji, uatrakcyjniających uczniom ich pobyt w szkole. Osiągnięcia Zespołu często prezentowane są w środowisku lokalnym. Placówkę odwiedzają liczne delegacje krajowe i zagraniczne. Działa w niej amatorski teatr, w którym aktorami są dzieci i młodzież o głębszym stopniu upośledzenia umysłowego „Teatr Ruchu- Mówimy Bez Słów”. Wysoką jakość podejmowanych działań potwierdzają zdobyte przez uczniów, nauczycieli, a także rodziców certyfikaty jakości: Certyfikat „Śląskiej Szkoły Jakości”, Certyfikat I i II stopnia Śląskiej Szkoły Promującej Zdrowie, Zielony Certyfikat Placówki Zrównoważonego Rozwoju -pierwsza szkoła specjalna w Polsce, która zdobyła ten certyfikat, Certyfikat Szkoły Przyjaznej Uczniowi, Certyfikat Szkoły Bez Przemocy. Placówka wyposażona jest w windę umożliwiającą pokonywanie barier architektonicznych oraz urządzenia ułatwiające poruszanie się osób z niepełnosprawnością ruchową.

5. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja w medycynie oznacza przywracanie sprawności fizycznej, psychicznej, społecznej i zawodowej, utraconej wskutek schorzeń i urazów, przez stosowanie działań usprawniających i terapeutycznych.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia - przy aktywnym uczestnictwie tych osób - możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Profesjonalną rehabilitację cechuje:

a) powszechność

Rehabilitacja musi być powszechna, to znaczy dostępna bezpłatnie każdemu, kto jej potrzebuje. Obejmować musi wszystkie dyscypliny medyczne.

b) wczesne zapoczątkowanie

Rozpoczęcie wczesne procesu rehabilitacji już w trakcie leczenia, wpływające na kształt programu leczenia prowadzi do skrócenia czasu leczenia i poprawy jego wyników. Wczesnie zapoczątkowana rehabilitacja prowadzi do szybszego powrotu utraconych funkcji przez chorego lub wykształcenie takich mechanizmów kompensacyjnych, które utraconą funkcję organizmu zastąpią lub uzupełnią. Wczesna rehabilitacja obejmuje też zagadnienia profilaktyki leczniczej.

c) zespolowość (kompleksowość)

Rehabilitacja zwłaszcza w przypadkach osób ciężko poszkodowanych musi być prowadzona przez zespół wielospecjalistyczny, składający się z lekarzy specjalistów, pielęgniarek, rehabilitantów, służb pomocniczych, psychologów, nauczycieli, pedagogów specjalnych, pracowników socjalnych i innych.

d) ciągłość

Rehabilitacja musi być ciągła i nieprzerwana. Rehabilitacja medyczna pozostaje w ścisłym związku z rehabilitacją socjalną i zawodową. Ciągłość rehabilitacji oznacza, że obejmuje ona osoby w trakcie leczenia szpitalnego, następnie w formie opieki ambulatoryjnej i kontynuowana jest w trakcie pobytu osoby niepełnosprawnej w domu, w Zakładzie Pielęgnacyjno - Opiekuńczym oraz w Zakładzie Opiekuńczo - Leczniczym.

Przestrzeganie powyższych założeń daje większe szanse na powrót osoby niepełnosprawnej do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

5.1 Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest w szczególności przez:

- a) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzenie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- b) przywrócenie samodzielności społecznej osobie, która jest jej pozbawiona,
- c) likwidację barier uniemożliwiających normalne funkcjonowanie,
- d) edukację osób zdrowych w zakresie koniecznym dla zrozumienia potrzeb niepełnosprawnych i akceptacji ich jako normalnych, pełnoprawnych członków społeczeństwa.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizuje Sekcja Wsparcia Specjalistycznego, Interwencji Kryzysowej i Rehabilitacji Społecznej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śl.

Zadania realizowane są w szczególności poprzez:

- dofinansowanie osobom niepełnosprawnym oraz ich opiekunom uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla instytucji,

- dofinansowanie działania warsztatów terapii zajęciowej,
- udzielanie osobom niepełnosprawnym informacji o ich prawach i uprawnieniach.

Realizacja powyższych zadań odbywa się głównie w oparciu o środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Organem opiniującym sposób podziału tych środków jest Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, powołana przez Starostę Wodzisławskiego. W skład Rady wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, działających na terenie powiatu wodzisławskiego na rzecz osób niepełnosprawnych.

Tabela 5 – Kwoty wydatkowanych środków PFRON na poszczególne zadania w latach 2012-2014

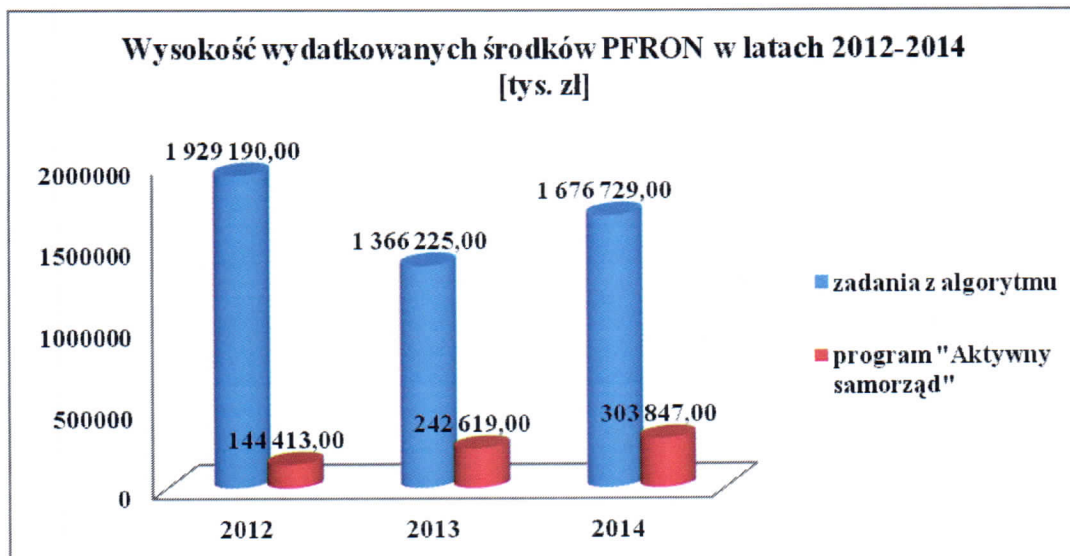
Rodzaj zadania	2012	2013	2014
Turnusy rehabilitacyjne	197 986,00	141 231,00	338 892,00
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny	406 102,00	183 388,00	195 238,00
Likwidacja barier	204 213,00	28 400,00	51 156,00
Sport, kultura, turystyka i rekreacja	41 062,00	29 910,00	34 907,00
Warsztaty terapii zajęciowej	1 026 535,00	996 536,00	1 016 536,00
Zadania zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym	53 292,00	19 760,00	40 000,00
Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	144 413,00	242 619,00	303 847,00

Źródło: „Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządu powiatowego realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2011-2014”.

Tabela 6 – Liczba udzielonych dofinansowań z PFRON w latach 2012 - 2014

Rodzaj zadania	2012	2013	2014
Turnusy rehabilitacyjne	246	176	395
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny	492	269	253
Likwidacja barier	124	14	18
Sport, kultura, turystyka i rekreacja	19	10	15
Warsztaty terapii zajęciowej	2	2	2
Zadania zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym	2	3	2
Pilotażowy program „Aktywny samorząd”	28	60	73

Źródło: „Sprawozdanie rzeczowo-finansowe samorządu powiatowego realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON w latach 2011-2014”.

Rys. Kwota środków PFRON, które zostały wydatkowane przez PCPR w Wodzisławiu Śląskim na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej oraz pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.

Pomoc w ramach zadań algorytmowych jest przyznawana z uwzględnieniem posiadanych środków finansowych, na wysokość których Powiat nie ma wpływu, gdyż przyznawane są nie w wyniku zapotrzebowania zgłaszanego przez Powiat a Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym. Niestety wielokrotnie z uwagi na bardzo ograniczone środki istnieje duża rozbieżność pomiędzy liczbą składanych wniosków a liczbą zrealizowanych dofinansowań.

5.2 Rehabilitacja zawodowa

Na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim w rejestrze regon zgłoszonych jest ponad 10 tysięcy podmiotów gospodarczych. W powiecie wodzisławskim przeważają mikro (do 9 pracowników) i małe przedsiębiorstwa (od 10 - 49 pracowników).

W latach 2012-2014 do Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śląskim zgłoszono **225** ofert pracy dla osób niepełnosprawnych na **552** wolne miejsca pracy. Najwięcej miejsc pracy zgłoszono na stanowiska: osoba do sprzątnięcia, sprzedawca/kasjer, pracownik biurowy.

Na terenie działania powiatu wodzisławskiego funkcjonuje **5** zakładów pracy chronionej zatrudniających osoby z niepełnosprawnością oraz Zakład Aktywności Zawodowej- Zakład Usług Pralniczych.

Poniższa tabela przedstawia wykaz zakładów pracy chronionej z powiatu wodzisławskiego.

Tabela 7 – Wykaz zakładów pracy chronionej z powiatu wodzisławskiego

Nazwa firmy	Adres	Ogólny stan zatrudnienia na dzień 30.09.2015
Zakład Odzieżowy SUMMER – CHA Latocha Ewa	ul. Górnicza 17 Wodzisław Śl.	25
DISPOHL Beata Kocur - Szczotok	ul. Łużycka 42 d 44-300 Wodzisław Śl.	28
Biuro Rachunkowe Helena Siębor	ul. Wałowa 51 44-300 Wodzisław Śl.	52
Fabryka Zamków Błyskawicznych SAS	ul. Marklowicka 34 44-300 Wodzisław Śl.	45
OSTRAWA Firma Gastronomiczno – Handlowa S.C.	ul. Kubsza 28 44-300 Wodzisław Śl.	44

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl.

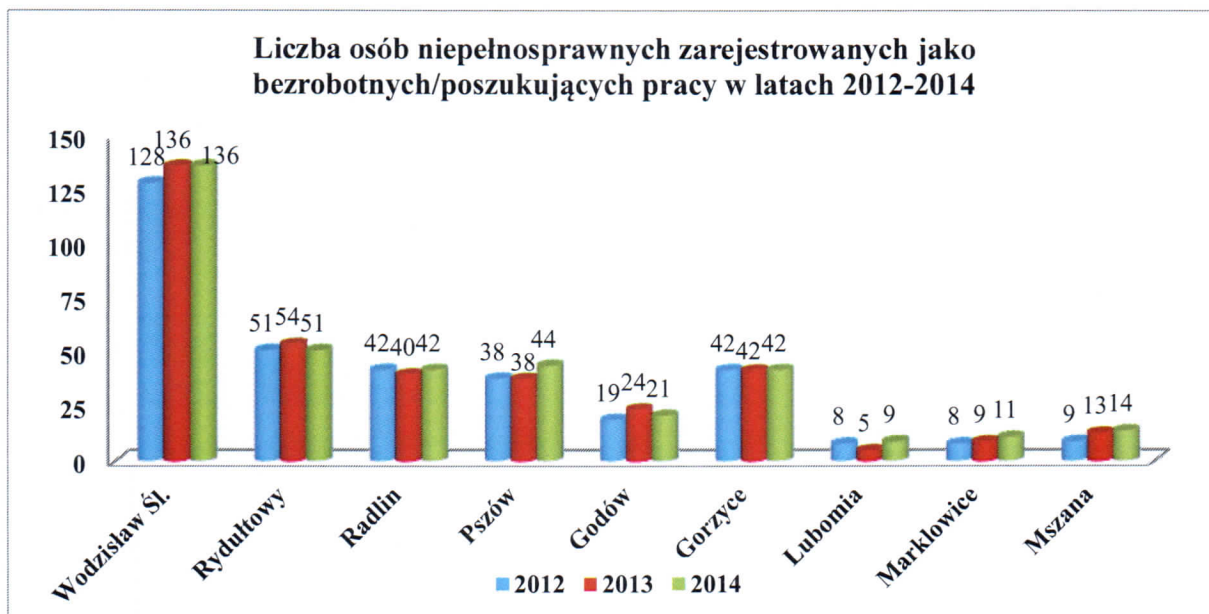
Pod koniec 2014 r. w powiecie wodzisławskim zarejestrowanych było 5069 bezrobotnych, w tym 3161 kobiet. Corocznie liczba bezrobotnych ulega sezonowym wahaniom: najwyższa jest w miesiącach zimowych (styczeń-luty) i spada wiosną, gdy rośnie zapotrzebowanie na pracowników sezonowych, szczególnie w branży budowlanej, gastronomii i transporcie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne oraz poszukujące pracy w powiecie wodzisławskim w latach 2012-2014 w poszczególnych gminach.

Tabela 8 - Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne oraz poszukujące pracy w powiecie wodzisławskim w latach 2012-2014 z podziałem na gminy

	2012	2013	2014
Gmina			
	bezrobotni i poszukujący pracy	bezrobotni i poszukujący pracy	bezrobotni i poszukujący pracy
Wodzisław Śląski	128	136	136
Rydułtowy	51	54	51
Radlin	42	40	42
Pszów	38	38	44
Godów	19	24	21
Gorzyce	42	42	42
Lubomia	8	5	9
Marklowice	8	9	11
Mszana	9	13	14
Ogółem	345	358	370

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl.

Rehabilitacja zawodowa polega na przywróceniu zdolności do aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w szczególności poprzez:

- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia i przekwalifikowania zawodowe,
- pośrednictwo pracy.

Osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy posiadające ustalony stopień niepełnosprawności zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. są objęte usługami rynku pracy z zakresu **poradnictwa zawodowego**. Doradcy zawodowi pomagają osobom z niepełnosprawnością w wyborze odpowiedniego stanowiska pracy, biorąc pod uwagę ich doświadczenie zawodowe, kwalifikacje, umiejętności i predyspozycje psychofizyczne. Praca doradców zawodowych polega również na uświadamianiu pracodawcom potrzeb i możliwości tych osób, wynikających z ich niepełnosprawności.

Zadania z zakresu **szkoleń oraz przekwalifikowania** osób z niepełnosprawnością mają na celu zaktywizowanie zawodowe i realizowane są w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. poprzez:

- szkolenia mające na celu uzyskanie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji,
- szkolenia zwiększające umiejętności osób niepełnosprawnych w zakresie poruszania się na rynku pracy, w tym umiejętności w ramach efektywnego poszukiwania pracy,

- działania na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców finansowane z Krajowego Funduszu Szkoleniowego,
- dofinansowanie studiów podyplomowych.

Właściwy system szkoleń i możliwość przekwalifikowania pozwala na:

- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,
- zapobieganie ich wykluczeniu społecznemu,
- osiągnięcie wysokiego poziomu ich funkcjonowania w dynamicznie rozwijającym się społeczeństwie.

Z tej formy pomocy w latach 2012-2014 skorzystało **14** osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie. W szkoleniach z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy uczestniczyły **2** osoby niepełnosprawne.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. objęte są usługami **pośrednictwa pracy** w zakresie udzielania pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia poprzez:

- kierowanie do pracy na stanowiska zgodne z predyspozycjami,
- informowanie o możliwościach zatrudnienia na terenie powiatu wodzisławskiego, również za pośrednictwem stron internetowych : www.pup-wodzislaw.pl oraz www.praca.gov.pl .

Osoby niepełnosprawne otrzymują oferty pracy na otwartym rynku, są też kierowane na staże i przygotowanie zawodowe dorosłych. W roku 2012 w ramach stażu skierowano 37 osób z niepełnosprawnością, w roku 2013 – 45 osób, a w 2014r. z tej formy skorzystało 50 osób.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl.

Spółród wszystkich osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w urzędzie w latach 2012 – 2014, zatrudnienie podjęło 385 osób.

Osoby niepełnosprawne, które planują podjąć działalność gospodarczą mają możliwość skorzystania z dofinansowania w oparciu o środki PFRON oraz FP i EFS.

W latach 2012-2014 jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 12 osób z niepełnosprawnością.

Pracodawcy tworzący miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych mogą się ubiegać o wsparcie za pomocą następujących instrumentów:

- zwrot kosztów poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy oraz zakupu i autoryzacji koniecznego oprogramowania,
- zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy. W 2012r. 1 firma otrzymała środki dla 9 pracowników pomagających 15 osobom z niepełnosprawnością, w 2013r. również 1 firma otrzymała fundusze dla 6 pracowników pomagających 9 osobom, a w 2014r. 2 firmy otrzymały środki dla 7 pracowników pomagających 10 osobom z niepełnosprawnością.
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. W latach 2012-2014 zostało wyposażonych 12 stanowisk dla osób z niepełnosprawnością.
- zwrot kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia. W latach 2012-2014 udzielono refundacji dla 7 osób z niepełnosprawnością.

6. Wybrane instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie wodzisławskim

Na terenie powiatu wodzisławskiego funkcjonuje wiele instytucji, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych. Zaliczyć do nich należy:

Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo - Leczniczy w Gorzycach, który udziela specjalistycznych świadczeń zdrowotnych z zakresu promocji zdrowia oraz realizuje zadania przewidziane dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień od alkoholu i współuzależnień. Ośrodek oferuje również całodobową opiekę i pielęgnację nad chorymi i niepełnosprawnymi.

Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Wodzisławiu Śl., który udziela całodobowych specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, rehabilitacyjnych oraz zapewnia opiekę lekarską, pielęgniarską, terapię zajęciową osobom niepełnosprawnym i przewlekle chorym.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Gorzycach zwany jest placówką pobytu dziennego dla 31 osób niepełnosprawnych z Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego WOŁOiZOL i osób z terenu powiatu wodzisławskiego. W warsztatach uczestniczą niepełnosprawni pensjonariusze Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego WOŁOiZOL oraz mieszkańcy gmin powiatu wodzisławskiego.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Wodzisławiu Śląskim obejmuje wsparciem 35 osób niepełnosprawnych z terenu powiatu wodzisławskiego.

Warsztaty realizują zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej zmierzające do poprawy sprawności ogólnego rozwoju, niezbędnej do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rehabilitację zawodową mającą na celu przygotowanie osób niepełnosprawnych do wykonywania pracy zarobkowej.

Stosowane techniki terapii zajęciowej mają na celu: nabycie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, nabycie psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Perła”, którego podopiecznymi jest 30 osób z zaburzeniami psychicznymi o charakterze psychotycznym znajdujących się w stanie remisji i nie wymagających aktualnie całodobowej opieki psychiatrycznej. Ośrodek zapewnia pomieszczenia i urządzenia niezbędne do prowadzenia zajęć terapeutyczno – rehabilitacyjnych. Osobom korzystającym z usług Domu, oferuje się wsparcie w formie kontaktu indywidualnego z terapeutą psychologiem, pracownikiem socjalnym i lekarzem psychiatrą. Klienci Ośrodka mają zapewniony co najmniej jeden posiłek dziennie, który przygotowuje się wspólnie w ramach treningu kulinarnego.

Ośrodek Wsparcia w Połomi

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Hiacynta i Franciszek w Wodzisławiu Śląskim od lipca 2014, prowadzi Ośrodek Wsparcia w Połomi. Jednostka sprawuje opiekę oraz aktywizuje 35 uczestników z terenu Powiatu Wodzisławskiego. Ośrodek świadczy usługi opiekuńcze, wychowawcze i rehabilitacyjne dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie. Głównym celem jest rehabilitacja, podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego,

aktywnego życia i integracji społecznej oraz aktywizacja zawodowa. Zadanie realizowane jest poprzez zajęcia na pracowniach gospodarstwa domowego, ceramicznej, komputerowej, teatralno-integracyjnej, gimnastycznej oraz plastycznej.

Dom Pomocy Społecznej im. Papieża Jana Pawła II w Gorzycach - przeznaczony dla 218 osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie.

Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Wodzisławiu Śląskim – przeznaczony jest dla 56 osób, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczo - Rewalidacyjnych w Wodzisławiu Śląskim jest placówką, która zapewnia specjalistyczną pomoc, wsparcie i edukację w zależności od stopnia upośledzenia umysłowego dziecka na następujących poziomach:

Wczesne wspomaganie rozwoju jest adresowane dla dzieci w wieku od 0 do momentu rozpoczęcia nauki szkolnej, posiadających opinię poradni psychologiczno - pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania.

Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy (ORW) dla dzieci i młodzieży z głębokim stopniem niepełnosprawności umysłowej w wieku od 3 lat do 25 roku życia.

Dzieci i młodzież z autyzmem, będące w obowiązku szkolnym lub nauki, mają możliwość uczęszczania do wyodrębnionych klas na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum oraz szkoły przysposabiającej do pracy. Klasa może liczyć maksymalnie czterech uczniów, a opiekuje się nimi nauczyciel/specjalista oraz pomoc nauczyciela. Po zakończonych zajęciach uczniowie z autyzmem na prośbę rodziców mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych na świetlicy szkolnej.

Dzieci i młodzież z lekkim stopniem upośledzenia umysłowego -uczniowie szkoły podstawowej, gimnazjum lub zasadniczej szkoły zawodowej.

Dzieci i młodzież ze stwierdzonym umiarkowanym lub znacznym stopniem upośledzenia umysłowego - osoby na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum lub szkoły przysposabiającej do pracy.

Wodzisławski Ośrodek Rehabilitacji i Terapii Dzieci i Młodzieży: jest samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej, który udziela świadczenia zdrowotne pacjentom w wieku od 0 do 25 roku życia z następstwami uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego i układu ruchu. Ośrodek prowadzi swoją działalność poprzez współpracujące ze sobą komórki organizacyjne: Poradnię Rehabilitacyjną dla Dzieci, Dział Fizjoterapii dla Dzieci, Ośrodek Rehabilitacji Diennej

dla Dzieci, Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy, Dział Administracyjno – Gospodarczy oraz Samodzielne stanowiska pracy.

Ośrodek usytuowany jest w centrum miasta Wodzisławia, w pobliżu przystanków komunikacji miejskiej, PKS i PKP. Posiada własny parking oraz teren rekreacyjny i plac zabaw. Budynek jest dostosowany do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, pozbawiony barier architektonicznych na zewnątrz i wewnątrz budynku, wyposażony jest w windę. Przestrzenne, jasne wnętrza oraz specjalnie dobierana kolorystyka ścian, podłóg, elementów dekoracyjnych i wyposażenia stwarza poczucie bezpieczeństwa, pogodny i przyjazny nastrój. System łatwo dostępnych węzłów sanitarnych spełnia wymagania bezpieczeństwa oraz warunki sanitarno - epidemiologiczne.

7. Organizacje pozarządowe wspierające osoby niepełnosprawne

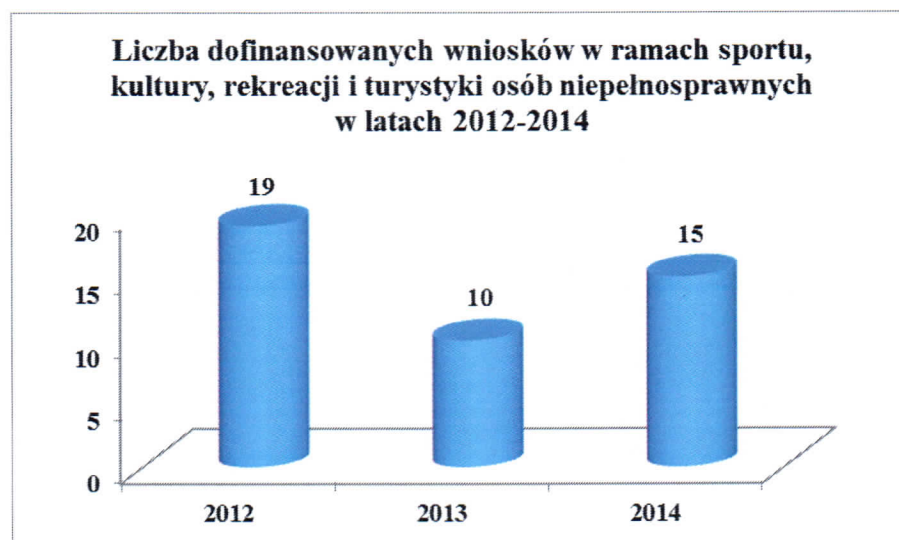
Na terenie powiatu wodzisławskiego działa szereg organizacji pozarządowych, które zrzeszają osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Organizacje pozarządowe stanowią niezbędny element rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, gdyż umożliwiają integrację społeczną osób niepełnosprawnych z osobami zdrowymi.

Poniższa tabela zawiera wykaz wybranych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych:

Tabela 9 – Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu wodzisławskiego

<i>Lp</i>	<i>Nazwa organizacji</i>	<i>Cele działania organizacji</i>
1.	Polski Związek Niewidomych w Wodzisławiu Śl.	Związek zrzesza osoby niewidome i słabowidzące w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównywania szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony praw obywatelskich.
2.	Stowarzyszenie Rodzin i Osób Niepełnosprawnych w Rydułtowach	Rozwój lecznictwa, rehabilitacji, opieki i nauczania osób będących pod opieką stowarzyszenia, pomaganie w tworzeniu godnego życia osobom niepełnosprawnym oraz pomocy ich rodzinom, utrzymywanie stałych kontaktów ze społecznością niepełnosprawnych, współdziałanie z innymi organizacjami i instytucjami w celu wykonywania zadań statutowych.
3.	Towarzystwo Przyjaciół Pszowa	Rozwój lecznictwa, rehabilitacji, opieki i nauczania osób będących pod opieką stowarzyszenia, pomaganie w tworzeniu godnego życia osobom niepełnosprawnym oraz pomocy ich rodzinom. Ochrona praw jakie przysługują niepełnosprawnym oraz ich rodzicom i opiekunom.
4.	Stowarzyszenie Radlińskie Biuro Porad Obywatelskich	Pomoc społeczna, w tym rodzicom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
5	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Pokochaj mnie” w Gorzycach	Udzielanie wszechstronnej pomocy dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej przebywającym min. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinach zastępczych, pogotowiach rodzinnych oraz udzielanie pomocy dzieciom i rodzinom, które z racji różnorodnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej w tym pomoc osobom niepełnosprawnym.
6	Wodzisławskie Stowarzyszenie Amazonek	Działalność na rzecz osób dotkniętych problemami chorób nowotworowych ze szczególnym uwzględnieniem nowotworów piersi oraz działań profilaktycznych ukierunkowanych na poprawę ich warunków życia oraz zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym m.in. poprzez działania na rzecz osób niepełnosprawnych, promocję zatrudnienia i aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy.
7	Stowarzyszenie Diabetyków w Wodzisławiu Śląskim	Pomoc osobom chorym na cukrzycę poprzez podejmowanie działań w interesie osób starszych, niepełnosprawnych, opieka nad chorymi i ich rodzinami, organizowanie spotkań edukacyjnych, działania profilaktyczne i prozdrowotne, współpraca z innymi organizacjami pozarządowymi.
8	Stowarzyszenie „Radlińska Przystań” w Radlinie	Działania na rzecz rozwoju lecznictwa, rehabilitacji, opieki zdrowotnej oraz nauczania dzieci i osób niepełnosprawnych, utrzymywanie kontaktów ze społecznością ludzi niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych, pomoc psychologa, logopedy, porady prawne.
9	Bractwo Osób Niepełnosprawnych Związku Górnośląskiego w Gorzycach	Działalność na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, integracji środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną oraz pomoc i doradztwo prawne.
10	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Wodzisławiu Śl.	Podejmowanie działań w interesie wszystkich osób niepełnosprawnych, utrzymywanie stałych kontaktów ze społecznością ludzi niepełnosprawnych, ochrona praw jakie im przysługują, reprezentowanie interesu osób niepełnosprawnych i ich rodzin wobec władz i instytucji samorządowych, wspieranie moralne i edukacja rodziców dzieci niepełnosprawnych, umożliwiająca im szerszy dostęp do ośrodków wspomagających rozwój osób niepełnosprawnych, organizowanie turnusów szkoleniowo – rehabilitacyjnych.

Na terenie powiatu wodzisławskiego działa aktywnie 10 organizacji na rzecz osób niepełnosprawnych, które wspierają osoby z niepełnosprawnością. Organizacje udzielają wszechstronnej pomocy osobom niepełnosprawnym między innymi działając na rzecz osób dotkniętych problemami nowotworowymi, chorych na cukrzycę oraz niewidomych. Współpraca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim z organizacjami pozarządowymi oparta została głównie na dofinansowaniu projektów złożonych przez organizacje w ramach dofinansowania zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych oraz konkursów ofert na zlecenie zdań. Na przełomie lat 2012-2014 liczba dofinansowań w ramach realizacji zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przedstawia się następująco:

Źródło: Powiatowe centrum Pomocy rodzinie w Wodzisławiu Śląskim.

Część II: PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Cele strategiczne i cele operacyjne

Celem strategicznym programu jest wskazanie priorytetów mających na celu wspieranie niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wodzisławskiego poprzez umożliwienie pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Cele operacyjne stanowią przykład tych, do których dąży się za pośrednictwem rzeczywistych programów działań i procedur. Określają one kierunek działań wymagany od poszczególnych jednostek organizacyjnych i osób działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cele strategiczne	C.1	C.2
Cele operacyjne	Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych C1.1. Wzrost poziomu motywacji do reintegracji zawodowej przez osoby niepełnosprawne. C1.2. Funkcjonowanie systemu dostarczającego natychmiastowej pomocy osobom, które zostały dotknięte problemem niepełnosprawności. C1.3. Funkcjonowanie systemu wsparcia dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji w sposób trwały (np. głębokie uzależnienia, wysoki stopień niepełnosprawności, depresja, sytuacja rodzinna itp.).	Równe szanse rozwoju osób niepełnosprawnych C2.1. Dostępność oferty umożliwiającej rozwój osobowy i zawodowy osób niepełnosprawnych, dostosowanych do ich potrzeb i predyspozycji – oferta edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, zdrowotna. C2.2. Urozmaicony rynek pracy otwarty na osoby o różnych możliwościach realizacji karier zawodowych adekwatnie do rodzaju i stopnia niepełnosprawności. C2.3. Rozwój przedsiębiorczości w środowisku osób niepełnosprawnych. C2.4. Korzystne rozwiązania w zakresie dostępności do usług oferowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe programu:

- a) rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych,
- b) podnoszenie jakości usług PUP skierowanych do osób niepełnosprawnych,
- c) zatrudnienie, wspierane osób niepełnosprawnych,
- d) dostosowanie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności osób niepełnosprawnych do zmian zachodzących na rynku pracy,
- e) wsparcie dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi,
- f) wsparcie i pomoc realizowanych zadań w zakresie działania poszczególnych instytucji (w tym min. ZAZ, WTZ, OPS, PCPR, PUP, PZON ,organizacje pozarządowe).

Powyższe cele szczegółowe programu są zgodne z zapisami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2026, które koncentrują się na rozwiązywaniu problemów społecznych w dwóch obszarach strategicznych:

Wysoka skuteczność w ograniczaniu i rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych

Równe szanse rozwoju osób niepełnosprawnych

2. Analiza działań na rzecz osób niepełnosprawnych w ujęciu SWOT

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
• Funkcjonowanie Zakładu Aktywizacji Zawodowej.• Dobrze wykształcona i wykwalifikowana kadra działająca na rzecz osób niepełnosprawnych.• Możliwość korzystania z usług wyspecjalizowanych ośrodków wsparcia m. in. ośrodków wsparcia typu A i B, warsztatów terapii zajęciowej, WORiT, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ZPRO-W.• Możliwość korzystania ze specjalistycznych usług w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej.• Funkcjonowanie na terenie Wodzisławia Śląskiego Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydającego orzeczenia dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu wodzisławskiego.• Funkcjonowanie Domów Pomocy Społecznej.• Funkcjonowanie Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego.	• Ograniczony dostęp do instytucji użyteczności publicznej i innych poprzez istniejące bariery architektonicznej i inne.• Niska świadomość pracodawców o możliwościach i warunkach zatrudniania osób niepełnosprawnych.• Stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych przez potencjalnych pracodawców w szczególności osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo.• Niska świadomość społeczna nt niepełnosprawności.• Brak kompleksowego systemu informacyjnego oraz systemu monitorowania problemów osób niepełnosprawnych.• Ograniczone środki finansowe przeznaczone na rehabilitację niepełnosprawnych.• Brak ośrodków wsparcia dla osób nie objętych działaniem w ramach istniejących placówek, świetlic środowiskowych, świetlic integracyjnych dla osób niepełnosprawnych.• Słabo rozwinięte usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych.

<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
• Możliwość pozyskiwania środków z PFRON, Funduszu Pracy oraz funduszy UE na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.• Pogłębianie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu powiatowego, a organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.• Zwiększenie aspiracji edukacyjnych osób niepełnosprawnych.• Inicjowanie oraz wspieranie przedsięwzięć o charakterze integracyjnym.• Wzrost dostępności do edukacji.	• Dyskryminacja osób niepełnosprawnych wynikających z niskiej świadomości społecznej.• Długotrwała i skomplikowana procedura legislacyjna aktów prawnych dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych.• Bardzo mała znajomość problematyki osób niepełnosprawnych wśród polityków, działaczy samorządowych i społeczności lokalnych.

3. Harmonogram działań na lata 2016 – 2026

Tabela 10 - Harmonogram działań na lata 2016 – 2026

Cele szczegółowe	Zadanie	Planowany termin realizacji	Realizator zadania	Koordynator zadania	Źródło finansowania
Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	Prowadzenie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w ramach zadań wynikających z obowiązujących przepisów prawnych w tym m.in. poprzez: dofinansowanie bieżącej działalności wtz , zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu, dofinansowanie do usług tłumacza języka migowego, realizacja zadań w ramach zadań zleconych organizacjom pozarządowym oraz w ramach zadania z zakresu sportu, kultury i rekreacji, udział w programach realizowanych z ramienia PFRON w tym np. Aktywny Samorząd.	na bieżąco	PCPR	PCPR	PFRON
	Realizacja i rozwój środowiskowych form rehabilitacji poprzez tworzenie nowych i prowadzenie oraz wspieranie już istniejących warsztatów terapii zajęciowej, świetlic i klubów dla osób niepełnosprawnych, mieszkań chronionych.	na bieżąco	JST, NGO	PCPR/OPS/ OS	PFRON/ZP
	Nawiązywanie współpracy międzynarodowej z organizacjami pozarządowymi.	na bieżąco	ZP	ZP/JOP	JST/ZP
Podnoszenie jakości usług PUP skierowanych do osób niepełnosprawnych	Marketing usług pośrednictwa pracy (dostosowanie do różnorodnych oczekiwań pracodawców) celem pozyskania nowych partnerów rynku pracy, utrzymywanie kontaktów już istniejących i zwiększenie liczby ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, w tym zastosowanie nowoczesnych technik informacyjnych i komunikacyjnych.	na bieżąco	PUP	PUP	FP

Zatrudnienie, wspierane osób niepełnosprawnych	Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym pozostającym bez zatrudnienia poprzez usługi poradnictwa zawodowego.	na bieżąco	PUP	PUP	FP
	Refundacja kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy.	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON
	Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy.	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON, FP
	Realizacja instrumentów wspierających zatrudnienie niepełnosprawnych.	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON, FP
	Promowanie i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą.	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP/ EFS
Dostosowanie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności osób niepełnosprawnych do zmian zachodzących na rynku pracy	Organizowanie i finansowanie kosztów szkolenia oraz doskonalenia zawodowego.	na bieżąco	PUP	PUP	PFRON/FP/ EFS
Wsparcie dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi.	Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	na bieżąco	OPS	OPS	JST
	Prowadzenie i rozwijanie infrastruktury środowiskowych domów samopomocy.	na bieżąco	Gminy	Gminy/PCPR	JST
	Poszerzanie i rozwój form działalności ośrodków wsparcia.	na bieżąco	ZP	POWZP	SW
	Tworzenie mieszkań chronionych.	na bieżąco	JST	PCPR/OPS	JST
	Utworzenie grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	na bieżąco	POWZP	POWZP	AR/EFS

Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych.	na bieżąco	POWZP	POWZP	AR/EFS
Zwiększenie liczby oddziałów integracyjnych w placówkach oświatowych.	na bieżąco	JST	JST	JST
Dostosowanie obiektów służby zdrowia do potrzeb osób niepełnosprawnych.	na bieżąco	JST	WZ/ZOZ	PFRON/JST/ EFS
Przystosowanie środków transportu (w tym publicznego) dla potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie powiatu wodzisławskiego.	na bieżąco	JST	ZP	środki zewnętrzne, sponsorzy, przewoźnicy
Zakup środków transportu (w tym publicznych) na potrzeby osób niepełnosprawnych na terenie powiatu wodzisławskiego.	na bieżąco	JST	ZP	środki zewnętrzne, sponsorzy, przewoźnicy

Część III: PODSUMOWANIE

W 2006 r. została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych. Przyjęcie Konwencji jest wielkim i bardzo ważnym krokiem społeczności międzynarodowej w kierunku określenia i uznania nowoczesnego podejścia do niepełnosprawności, poczynwszy od podejścia opiekuńczego i charytatywnego do tworzenia społeczeństwa i środowiska otwartego dla wszystkich poprzez włączenie i wyrównanie szans, oparte na prawach człowieka. Konwencja określa wymagania w zakresie praw osób niepełnosprawnych oraz wskazuje cele, do których należy dążyć. Najważniejsze zasady Konwencji:

- a) poszanowanie przyrodzonej godności, autonomii osoby, w tym swobody dokonywania wyborów, a także poszanowanie niezależności osoby,
- b) niedyskryminacja,
- c) pełny i skuteczny udział w społeczeństwie i integracja społeczna,
- d) poszanowanie odmienności i akceptacja osób niepełnosprawnych, będących częścią ludzkiej różnorodności oraz ludzkości,
- e) równość szans,
- f) dostępność,
- g) równość mężczyzn i kobiet,
- h) poszanowanie rozwijających się zdolności niepełnosprawnych dzieci oraz poszanowanie prawa dzieci niepełnosprawnych do zachowania tożsamości.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2026 będzie stanowił kolejny dokument strategiczny wskazujący na konkretne działania, które będą miały na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnością z terenu Powiatu Wodzisławskiego. Osoby z niepełnosprawnością przyjmują zazwyczaj postawę bierną bądź całkowicie wycofują się z życia społecznego i zawodowego, właśnie dlatego stanowią grupę osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na pełną integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem, na poprawę warunków oraz jakości życia osób niepełnosprawnych, istotny wpływ ma współpraca instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powiatowy program działań daje szansę na efektywniejsze wykorzystanie pomysłów, posiadanych zasobów, środków finansowych, a także infrastruktury. Działania te mają na celu skuteczniejsze rozwiązywanie problemów i zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych.

Podejmowane działania mają służyć wypełnieniu założonej misji programu.

Wykaz użytych skrótów:

AR – środki administracji rządowej

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

JST – Jednostki Samorządu Terytorialnego

JOP – Jednostki Organizacyjne Powiatu

NGO – Organizacje Pozarządowe

OPS – Ośrodki Pomocy Społecznej

OS – Organizacje Społeczne

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POW – Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PZON – Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

ZPSWR – Zespół Placówek Szkolno – Wychowawczo Rewalidacyjnych

WOLOiZOL – Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo – Leczniczy

ZPO – Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy

WORiT - Wodzisławski Ośrodek Rehabilitacji i Terapii Dzieci i Młodzieży

WÓJT – Wójtowie, Prezydenci Miast, Burmistrzowie

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

ZP – Zarząd Powiatu

ZSP – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych

SW – Samorząd Województwa